

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSTUPKU ODUZIMANJA IMOVINSKE
KORISTI OSTVARENE KAZNENIM DJELOM I PREKRŠAJEM**

I. KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSTUPKU ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI OSTVARENE KAZNENIM DJELOM I PREKRŠAJEM

I. Uvodne odredbe

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se:

- a) postupak utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom,
- b) postupak osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom,
- c) postupak ovrhe odluke o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom,
- d) postupanje s oduzetom imovinom i imovinom glede koje je određena privremena mjera oduzimanja,
- e) ostvarenje prava osobe oštećene kaznenim djelom, te
- f) zaštita prava treće osobe.

(2) Odredbe drugih zakona kojima se uređuje utvrđivanje, osiguranje oduzimanja i ovrha odluka o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem primjenjuju se samo ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(3) Sud i tijela koja postupaju prema ovom Zakonu, dužna su voditi računa je li oštećenik postavio imovinskopravni zahtjev. Ako je oštećenik postavio imovinskopravni zahtjev koji s obzirom na osnovu, isključuje oduzimanje imovinske koristi, prema ovom Zakonu će se postupati samo u odnosu na dio imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

(4) Prema ovom Zakonu postupa se na temelju prijedloga tužitelja.

(5) Ako je utvrđivanje visine imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom skopčano s nerazmjernim teškoćama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka, sud može visinu te koristi utvrditi po slobodnoj ocjeni.

(6) Ako drukčije nije propisano ovim Zakonom, odredbe ovog Zakona odgovarajuće se primjenjuju na prekršajni postupak.

(7) Odluke koje su u postupku po ovom Zakonu donesene po službenoj dužnosti odmah se dostavljaju državnom odvjetniku.

Članak 2.

(1) Postupak se prema ovom Zakonu može voditi prije, tijekom i nakon okončanja kaznenog postupka. Ako drukčije ne propisuje ovaj Zakon, sud postupa prema pravilima kaznenog postupka.

(2) Ako se za kazneno djelo ne može voditi kazneni postupak, zbog toga jer je okrivljenik umro ili jer postoje druge okolnosti koje isključuju kazneni progon, sud će, na prijedlog državnog odvjetnika, oštećenika kao tužitelja i privatnog tužitelja, postupiti prema članku 6. ovog Zakona, ako je vjerojatno da je imovinska korist ostvarena kaznenim djelom u odnosu na koju se postupa najmanje 5.000,00 kn.

(3) O pokretanju postupka prema stavku 2. ovog članka, odlučuje rješenjem sudac pojedinac suda koji bi bio nadležan za suđenje u kaznenom postupku. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja protustranci. O žalbi odlučuje sudac pojedinac višeg suda.

(4) Sud će u obrazloženju rješenja iz stavka 3. ovog članka, posebno izložiti iz kojih se razloga protiv okrivljenika ne može voditi kazneni postupak.

(5) U postupku prema ovom Zakonu okrivljenik i povezana osoba imaju položaj stranke.

(6) Odredbe iz stavaka 2. – 4. ovog članka ne primjenjuju se u prekršajnom postupku.

II. Značenje pojedinih izraza

Članak 3.

(1) Pojedini izrazi u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

1. *imovinska korist ostvarena kaznenim djelom*, u skladu s ovim i drugim zakonom, je svako povećanje ili sprječavanje smanjenja imovine koja potječe od kaznenog djela;
2. *imovina* predstavlja stvari i prava koja je stekao počinitelj kaznenog djela i prekršaja ili povezana osoba, a obuhvaća sve stvari i prava koja mogu biti predmet ovrhe te posebno nekretnine i pokretnine, tražbine, poslovne udjele, dionice, novac, plemenite metale i drago kamenje u vlasništvu, posjedu ili pod kontrolom počinitelja kaznenog djela ili povezane osobe;
3. *kazneno djelo* je djelo propisano kaznenim zakonom;
4. *okrivljenik* je fizička i pravna osoba određena u Zakonu o kaznenom postupku i Zakonu o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela;
5. *oštećenik* je fizička i pravna osoba određena u Zakonu o kaznenom postupku;
6. *povezana osoba* je:
 - a) poticatelj i pomagatelj u kaznenom djelu;
 - b) pravni sljednik počinitelja i sudionika u kaznenom djelu, te
 - c) druga fizička ili pravna osoba za koju sud na način propisan ovim Zakonom, utvrdi da su na nju prenesene stvari ili prava koja predstavljaju imovinsku korist i da glede stjecanja tih stvari ili prava nije u dobroj vjeri;
7. *tužitelj* je državni odvjetnik i drugi ovlašteni tužitelj, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije;
8. *protustranka* je okrivljenik i povezana osoba;
9. *protivnik osiguranja i ovršenik* je okrivljenik i povezana osoba;
10. *predlagatelj osiguranja i ovrhovoditelj* je tužitelj;
11. *treća osoba* je osoba koja tvrdi da u pogledu imovine koja je predmet postupanja prema ovom Zakonu ima pravo koje sprječava njegovu primjenu i traži da se osiguranje ili ovrha proglašene nedopuštenim;
12. *Ured* je Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom ili drugo tijelo zakonom određeno za upravljanje državnom imovinom.

(2) Pojmovi iz stavka 1. ovog članka odgovarajuće se primjenjuju i na prekršajni postupak.

III. Postupanje suda

Članak 4.

(1) Imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom sud utvrđuje presudom. Izreka presude u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom mora biti obrazložena.

(2) Protiv presude iz stavka 1. ovog članka, tužitelj i protustranka imaju pravo na žalbu. O žalbi odlučuje viši sud.

Članak 5.

(1) Osim sadržaja propisanog zakonom, u presudi kojom se okrivljenik proglašava krivim za kazneno djelo sud:

- a) utvrđuje koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost,
- b) utvrđuje da su te stvari ili prava postale vlasništvo odnosno imovina Republike Hrvatske,

c) nalaže protustranci da Republici Hrvatskoj preda određene stvari, odnosno na nju prenese određena prava, ako ona već nisu prešla na Republiku Hrvatsku na temelju odredbe iz točke b) ovog članka, ili da isplati njihovu novčanu protuvrijednost u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude,

d) određuje da se u javnim upisnicima koje vode sudovi i druga tijela izvrši upis prava u korist Republike Hrvatske.

(2) Ako drukčije nije propisano zakonom, u presudi kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe za kazneno djelo, ili se optužba odbija osim u slučaju iz članka 6. ovog Zakona, odbit će se prijedlog za oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Sud će tako postupiti i kad okrivljenik nije oslobođen od optužbe za kazneno djelo, ali je imovinska korist potpuno obuhvaćena dosuđenim imovinskopravnim zahtjevom.

(3) Za donošenje presude iz stavka 1. ovog članka isključivo je mjesno nadležan sud koji vodi kazneni postupak.

Članak 6.

(1) Nakon pravomoćnosti rješenja iz članka 2. stavka 3. ovog Zakona kojim je odlučio provesti postupak, sud će održati ročište na kojemu će se ispitati protustranka i izvesti drugi dokazi. Zatim će sud, ako utvrdi da je okrivljenik počinio kazneno djelo i ostvario imovinsku korist, donijeti presudu kojom se:

a) utvrđuje da je okrivljenik počinio kazneno djelo,

b) utvrđuje da je kaznenim djelom iz točke a) ostvarena imovinska korist u smislu članka 3. stavka 1. točke 1. ovog Zakona, te koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist ostvarenu tim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost,

c) utvrđuje da su te stvari ili prava postale vlasništvo odnosno imovina Republike Hrvatske,

d) nalaže protustranci da Republici Hrvatskoj preda određene stvari, odnosno na nju prenese određena prava, ako ona već na nju nisu prešla na temelju odredbe iz točke c) ovog članka, ili isplati njihovu novčanu protuvrijednost u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude,

e) određuje da se u javnim upisnicima koje vode sudovi i druga tijela izvrši upis prava u korist Republike Hrvatske.

(2) Prijedlog iz članka 2. stavka 2. ovog Zakona može se podnijeti do isteka roka zastare pokretanja kaznenog postupka koji je kaznenim zakonom propisan za djelo iz stavka 1. točke a) ovog članka. Zastara podnošenja prijedloga i vođenja postupka prema ovom Zakonu, ne može nastupiti prije isteka roka od 5 godina računajući od dana počinjenja kaznenog djela.

(3) Podnošenjem prijedloga iz članka 2. stavka 2. ovog Zakona tijekom roka zastare se prekida.

(4) Ako sud ne utvrdi da je okrivljenik počinio kazneno djelo i ostvario imovinsku korist, ili je imovinska korist potpuno obuhvaćena dosuđenim imovinskopravnim zahtjevom, sud će postupiti prema odredbi članka 5. stavka 2. ovog Zakona.

(5) Ako je sud utvrdio da su kaznenim djelom pribavljeni predmeti koji se po zakonu imaju oduzeti donijet će rješenje o oduzimanju tih predmeta. Ako drukčije nije propisano zakonom, rješenje donosi sud pred kojim se vodio postupak kad je postupak završen, odnosno obustavljen. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba. O žalbi odlučuje vijeće višeg suda.

(6) Postupak prema stavku 1. ovog članka vodi se prema pravilima kaznenog postupka. Za donošenje presude i rješenja iz stavaka 1. i 5. ovog članka isključivo je nadležan sudac pojedinac suda koji bi bio nadležan za vođenje kaznenog postupka.

Članak 7.

Ako je prije potvrđivanja optužnice ili tijekom kaznenog postupka prekinut postupak, a postoji vjerojatnost da je ostvarena imovinska korist kaznenim djelom, postupak prema ovom Zakonu će se nastaviti na prijedlog tužitelja.

Članak 8.

(1) Ako su nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, to ne utječe na odredbe ovog Zakona o nadležnosti.

(2) Republika Hrvatska je:

a) razlučni vjerovnik glede ostvarenja novčanih tražbina iz odluka donesenih prema odredbama ovog Zakona koje su bile osigurane sukladno člancima 11. do 16. ovog Zakona, ako je to osiguranje određeno na stvarima ili pravima upisanim u javnu knjigu.

b) izlučni vjerovnik glede predmeta koji su njena imovina na temelju odredaba članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 1. ovog Zakona.

Članak 9.

(1) Ako zakonom nije drukčije propisano, državna tijela, banke i druge pravne i fizičke osobe dužne su, po nalogu suda, dostaviti podatke u svezi s utvrđivanjem činjenica potrebnih za donošenje odluka prema ovom Zakonu.

(2) Sud prema potrebi nalaže državnim tijelima i osobama iz stavka 1. ovog članka podnošenje izvješća u svezi s utvrđivanjem činjenica potrebnih za donošenje odluka prema ovom Zakonu.

(3) U nalogu iz stavka 1. i 2. ovog članka, sud određuje rok za dostavljanje podataka ili podnošenje izvješća.

(4) Za neizvršavanje naloga u određenom roku ili nepotpuno izvršavanje naloga, sud može rješenjem kazniti pravnu osobu novčanom kaznom u iznosu do 500.000,00 kuna, a fizičku osobu i odgovornu osobu u pravnoj osobi ili državnom tijelu novčanom kaznom u iznosu do 50.000,00 kuna, a ako ona i nakon toga ne postupi sukladno nalogu može se kazniti zatvorom do njegova ispunjenja, a najdulje mjesec dana.

(5) Žalba protiv rješenja iz stavka 4. ovog članka ne zadržava njegovo izvršenje.

(6) Okrivljenik i povezana osoba ne mogu se kazniti za neizvršavanje naloga iz stavka 1. ovog članka..

Članak 10.

Kao troškovi imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ne mogu se uračunati sredstva koja su uložena u pripremanje, počinjenje, sudjelovanje ili prikrivanje kaznenog djela.

IV. Osiguranje oduzimanja imovinske koristi

Članak 11.

(1) Radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom predlagatelj osiguranja je ovlašten prije i nakon pokretanja kaznenog postupka ili postupka iz članka 6. ovoga Zakona, predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom kojom se postiže ta svrha, a posebno:

a) zabranom otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnu knjigu, oduzimanjem nekretnine i njezinim povjeravanjem na čuvanje i upravu Uredu,

b) zabranom protivniku osiguranja da otuđi ili optereti pokretnine, oduzimanjem tih stvari i njihovim povjeravanjem na čuvanje Uredu,

c) oduzimanjem i polaganjem gotovoga novca, vrijednosnih papira te njihovom predajom Uredu,

d) zabranom dužniku protivnika osiguranja da dobrovoljno ispuni svoju obvezu protivniku osiguranja, te zabranom protivniku osiguranja da primi ispunjenje te obveze, odnosno da raspolaže svojim tražbinama,

- e) nalogom banci da protivniku osiguranja ili trećoj osobi, na temelju naloga protivnika osiguranja, uskrati s računa isplatu novčanoga iznosa za koji je određena privremena mjera.
- f) zabranom otuđenja i opterećenja dionica, udjela ili poslovnoga udjela uz zabilježbu zabrane u knjigu dionica, udjela ili poslovnih udjela, a po potrebi i u javnom registru, zabranom korištenja ili raspolaganja pravima po osnovi takvih dionica, udjela ili poslovnih udjela, povjeravanjem dionica, udjela ili poslovnih udjela na upravu Uredu, postavljenjem privremene uprave društvu,
- g) zabranom dužniku protivnika osiguranja da protivniku osiguranja preda stvari, prenese pravo ili obavi drugu nenovčanu činidbu.
- (2) O prijedlogu za osiguranje iz stavka 1. ovog članka rješenjem odlučuje sud iz članka 5. stavka 3. i članka 6. stavka 6. ovog Zakona. Rješenje mora sadržavati vrijeme na koje je privremena mjera određena.
- (3) Do podizanja optužnice o prijedlogu iz stavka 1. ovog članka odlučuje sudac istrage, nakon podizanja optužnice do njena potvrđivanja, optužno vijeće, a nakon potvrđivanja optužnice ili određivanje rasprave na temelju privatne tužbe sud pred kojim se ima provesti rasprava.
- (4) Do pokretanja postupka prema članku 6. ovoga Zakona o prijedlogu iz stavka 1. ovog članka odlučuje sudac istrage, a nakon njegova pokretanja sud pred kojim se ima provesti rasprava.
- (5) Protiv rješenja iz stavka 2. ovog članka dopuštena je žalba u roku od 3 dana od dana njegova dostavljanja. Žalba ne zadržava ovrhu rješenja. O žalbi odlučuje sudac pojedinac višeg suda.
- (6) Za provedbu rješenja iz stavka 2. ovog članka nadležan je sud ili drugo tijelo određeno posebnim zakonom.
- (7) Rješenje iz stavka 2. ovog članka dostavlja se sudu ili drugom tijelu nadležnom za njegovu provedbu odmah, a najkasnije prvog narednog radnog dana nakon dana donošenja rješenja.
- (8) Postupak provedbe rješenja iz stavka 2. ovog članka je hitan.

Članak 12.

- (1) U postupku osiguranja privremenom mjerom prema ovom Zakonu pretpostavlja se postojanje opasnosti da tražbina Republike Hrvatske glede oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom neće moći biti ostvarena, ili da će njeno ostvarenje biti otežano ako privremena mjera ne bude određena.
- (2) Osiguranje se može odrediti i prije nego što je protivniku osiguranja omogućeno da se očituje o prijedlogu predlagatelja osiguranja.

Članak 13.

- (1) Ako je privremenu mjeru potrebno upisati u javni upisnik (zemljišne knjige, upisnik brodova, upisnik zrakoplova, upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja i sl.), odluka suda će sadržavati i nalog za upis privremene mjere u javni upisnik.
- (2) Predlagatelj osiguranja je stranka u postupku upisa privremene mjere u javni upisnik iz stavka 1. ovog članka
- (3) U postupku iz stavka 1. ovog članka ne plaćaju se pristojbe.

Članak 14.

Pravni posao kojim protivnik osiguranja nakon upisa privremene mjere u javni upisnik raspolaže sa stvari ili pravom koje je predmet osiguranja, nema pravnog učinka.

Članak 15.

(1) Ako je prijedlog iz članka 11. stavka 1. ovog Zakona, podnesen prije pokretanja postupka, osiguranje privremenom mjerom će se ukinuti ako u roku od dvije godine od dana kad je ta mjera određena ne bude potvrđena optužnica, određena rasprava na temelju privatne tužbe ili podnesen prijedlog iz članka 2. stavka 2. ovog Zakona.

(2) Privremena mjera se može ukinuti ili zamijeniti drugom prije isteka vremena na koje je ona određena ili prije isteka roka iz stavka 1. ovog članka, ako sud na prijedlog protivnika osiguranja, utvrdi da ona nije potrebna ili da se osiguranje može postići kakvom drugom privremenom mjerom, te ako protivnik osiguranja ili treća osoba položi jamčevinu. Jamčevina se uvijek daje u gotovom novcu, a iznimno u stvarima ili pravima koja se, po ocjeni suda, mogu unovčiti u kratkom roku.

(3) Ako je privremena mjera određena na vrijeme koje je kraće od roka iz stavka 1. ovog članka ili roka iz članka 16. stavka 1. ovog Zakona, predlagatelj osiguranja može predložiti da se trajanje privremene mjere produlji.

(4) Na postupak ukidanja, produljenja, zamjene ili određivanja dodatne privremene mjere odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 11. stavka 2. do 8. ovog Zakona.

Članak 16.

(1) Osiguranje privremenom mjerom može trajati najdulje šezdeset dana nakon što sud dostavi predlagatelju osiguranja obavijest o tome da je presuda iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 1. ovog Zakona postala pravomoćna.

(2) Ako je presuda iz članka 5. stavka 3. i članka 6. stavka 1. ovog Zakona pobijana žalbom, rok iz stavka 1. ovog članka teče od dana kad je predlagatelju osiguranja dostavljena odluka drugostupanjskog suda s kojom je ona potvrđena.

Članak 17.

(1) Za štetu koja je posljedica privremene mjere radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom odgovara Republika Hrvatska.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, ako je prijedlog za određivanje privremene mjere podnio oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj, za štetu koja je posljedica privremene mjere odgovara oštećenik ili privatni tužitelj.

(3) Protivnik osiguranja može pokrenuti parnični postupak za naknadu štete pred nadležnim sudom u roku od godinu dana računajući od pravomoćnosti presude s kojom je okrivljenik oslobođen ili je optužba odbijena, ili s kojom je odbijen prijedlog za donošenje presude iz članka 6. ovog Zakona. U slučaju iz stavka 1. ovog članka protivnik osiguranja može pokrenuti parnični postupak u roku od trideset dana od dana kad je saznao da je državni odvjetnik odbio njegov zahtjev za mirno rješenje spora, odnosno od dana kad je istekao rok u kojem je državni odvjetnik trebao donijeti odluku o tom zahtjevu.

V. Zaštita prava treće osobe

Članak 18.

(1) Osoba iz članka 3. stavka 1. točke 11. ovog Zakona, ima pravo podnijeti prigovor do donošenja rješenja o ovrsi i tražiti da se privremena mjera ukine.

(2) O prigovoru iz stavka 1. ovog članka, odlučuje sud koji je donio rješenje o osiguranju privremenom mjerom. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba u roku od 3 dana od dana njegova dostavljanja. Žalba ne sprječava provedbu osiguranja određenog prema ovom Zakonu. O žalbi odlučuje sudac pojedinaac višeg suda.

(3) Ako treća osoba dokazuje svoje pravo javnom ispravom ili se postojanje tog prava može utvrditi na temelju pravila o zakonskim predmnijevama, žalba odgađa provedbu rješenja o osiguranju privremenom mjerom.

VI. Ovrha

Članak 19.

(1) Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, ovrha radi oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, na prijedlog tužitelja, određuje se i provodi prema posebnom zakonu.

(2) Za donošenje rješenja o određivanju ovrhe na temelju presude kojom se oduzima imovinska korist ostvarena kaznenim djelom i prekršajem i donošenje drugih rješenja u tom postupku isključivo je nadležan općinski sud koji je mjesno nadležan u sjedištu suda koji je donio presudu iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 1. ovog Zakona.

(3) Za provedbu ovrhe na temelju rješenja iz stavka 2. nadležan je sud ili tijelo određeno posebnim zakonom.

(4) Ako sud iz stavka 2. ovog članka nije nadležan za provedbu ovrhe, rješenja iz stavka 2. ovog članka dostavljaju se sudu ili tijelu nadležnom za provedbu ovrhe odmah, a najkasnije prvog slijedećeg radnog dana nakon njihova donošenja.

VII. Postupanje s privremeno oduzetom imovinom i oduzetom imovinom

Članak 20.

(1) Privremeno oduzetim novčanim sredstvima, predanim stvarima i prenesenim pravima upravlja Ured.

(2) O privremeno oduzetim novčanim sredstvima, predanim stvarima i prenesenim pravima Ured je dužan voditi evidenciju.

(3) Ministar nadležan za pravosuđe uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije, donosi pravilnik o vođenju evidencije iz stavka 2. ovog članka.

Članak 21.

(1) Ured može, bez prethodne objave javnog natječaja, donijeti odluku o prodaji privremeno oduzetih pokretnih stvari:

a) ako je njihovo čuvanje opasno, ili

b) ako predstoji neposredna opasnost od njihova propadanja ili znatnog gubitka vrijednosti.

(2) Ured može donijeti odluku da privremeno oduzete stvari iznajmi ili preda u zakup u skladu s njihovom namjenom.

(3) Za štetu na stvarima iz stavka 2. ovog članka uzrokovanu najmom ili zakupom odgovara Republika Hrvatska prema općim pravilima o odgovornosti za štetu.

(4) Ured je dužan predati protivniku osiguranja sredstva od prodaje, najma ili zakupa iz stavka 1. i 2. ovog članka, u roku od petnaest dana od pravomoćnosti presude iz članka 5. i 6. ovog Zakona kojom je zahtjev tužitelja odbijen.

(5) Protiv odluke Ureda iz stavka 1. i 2. ovog članka protustranka može izjaviti prigovor u roku od 48 sati od njenoga dostavljanja. O prigovoru odlučuje sud iz članka 5. stavka 3. i članka 6. stavka 6. ovog Zakona. Protiv odluke suda nije dopuštena žalba.

Članak 22.

(1) S imovinom koja je oduzeta na temelju ovoga Zakona upravlja i raspolaže Ured sukladno posebnom propisu.

(2) Novac oduzet prema odredbama ovog Zakona i novčana sredstva ostvarena prodajom imovine oduzete prema ovom Zakonu uplaćuju se na račun državnog proračuna.

VIII. Prava oštećenika

Članak 23.

(1) Ako je u tijeku kaznenog postupka postavljen imovinskopravni zahtjev kojeg je sud u cijelosti ili djelomično dosudio, ili ako postoji ovršna odluka suda u parničnom postupku s kojom je zahtjev oštećenika u svezi s kaznenim djelom, u cijelosti ili djelomično prihvaćen, ovrha se prema ovom Zakonu može odrediti samo u onoj mjeri u kojoj to neće onemogućiti potpuno namirenje oštećenika.

(2) U slučaju da je ovrha određena protivno odredbi stavka 1. ovog članka oštećenik, u ovršnom postupku radi namirenja tražbine Republike Hrvatske prema odredbama ovoga Zakona, ima položaj treće osobe koja traži da se ovrha proglaši nedopuštenom u cijelosti ili djelomično.

Članak 24.

(1) Republika Hrvatska namirit će tražbinu oštećenika iz osnove imovinskopravnog zahtjeva samo do visine imovinske koristi oduzete u postupku prema ovom Zakonu.

(2) Ako je oštećenik upućen na parnicu ili ako je u tijeku parnica koju je pokrenuo oštećenik koji nije postavio imovinskopravni zahtjev, ovlašten je u roku od tri mjeseca od dana kad je saznao da je ovrha provedena predložiti privremenu mjeru radi osiguranja svoje tražbine u kojoj je protivnik osiguranja Republika Hrvatska.

(3) Za donošenje rješenja o prijedlogu oštećenika iz stavka 2. ovog članka isključivo je mjesno nadležan sud iz članka 19. stavka 2. ovog Zakona u postupku u kojem se na odgovarajući način primjenjuju odredbe članaka 11. do 17. ovog Zakona.

(4) Rješenje iz stavka 3. ovog članka, dostavlja se Uredu i strankama koje imaju pravo žalbe prema članku 11. stavku 5. ovog Zakona.

Članak 25.

Sud će, na prijedlog oštećenika, preinačiti ili ukinuti privremenu mjeru određenu radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ako je to potrebno radi osiguranja imovinskopravnog zahtjeva.

IX. Priznanje i ovrha inozemnih odluka

Članak 26.

(1) Odluke inozemnih tijela s kojima se određuju privremene ili slične mjere bez obzira na njihov naziv, a koje se odnose na osiguranje oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, priznat će se i izvršiti na području Republike Hrvatske sukladno međunarodnom ugovoru.

(2) Ako s odnosnom državom međunarodni ugovor nije sklopljen, odluka inozemnog tijela priznat će se:

- ako to ne bi bilo protivno javnom poretku Republike Hrvatske,
- ako protivniku osiguranja nije bilo onemogućeno, a osobito propuštanjem dostave, sudjelovati u postupku iz kojeg je proizašla takva odluka,
- ako postoji uzajamnost.

Članak 27.

(1) Odluke inozemnih tijela s kojima se okrivljeniku ili povezanim osobama oduzima imovinska korist ostvarena kaznenim djelom, priznat će se i izvršiti na području Republike Hrvatske sukladno međunarodnom ugovoru.

(2) Ako s odnosnom državom međunarodni ugovor nije sklopljen, odluka inozemnog tijela priznat će se:

- ako to ne bi bilo protivno javnom poretku Republike Hrvatske,
- ako osobi na koju se odnosi oduzimanje nije bilo onemogućeno, a osobito propuštanjem dostave, sudjelovati u postupku iz kojeg je proizašla takva odluka,
- ako postoji uzajamnost.

X. Posebni slučajevi oduzimanja

Članak 28.

(1) Ako drukčije nije uređeno zakonom ili ako drukčije ne naloži državni odvjetnik, predmete koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili su nastali njegovim počinjenjem, privremeno oduzima policija i predaje ih Uredu. O tome se odmah obavještava državni odvjetnik, osim ako se ne postupa po njegovu nalogu.

(2) Kad je privremeno oduzimanje izvršeno prema odredbi stavka 1. ovog članka o prigovoru treće osobe odlučuje sud koji bi bio nadležan za donošenje rješenja o privremenoj mjeri osiguranja prema odredbi članka 11 . stavka 4. ovog Zakona.

(3) U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovog članka, na treće osobe primjenjuju se odredbe članka 18. ovog Zakona.

XI. Ovlasti

Članak 29.

(1) Ovlasti koje prema ovom Zakonu ima državni odvjetnik, ima i oštećenik kao tužitelj, te privatni tužitelj, osim prava i dužnosti koje državni odvjetnik ima kao pravosudno tijelo.

(2) Ovlasti koje prema ovom Zakonu ima državni odvjetnik, imaju i ovlaštene tužitelji prema Prekršajnom zakonu, osim prava i dužnosti koje državni odvjetnik ima kao pravosudno tijelo.

(3) U prekršajnom postupku odluke donosi tijelo koje vodi prekršajni postupak.

(4) O žalbi protiv odluke tijela koje vodi prekršajni postupak, donesene na temelju ovoga Zakona, odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

XII. Prijelazne i završne odredbe

Članak 30.

Od dana prijama Republike Hrvatske u članstvo Europske unije odredbe članka 26. i 27. ovog Zakona neće se primjenjivati u odnosu na države članice Europske unije.

Članak 31.

(1) Postupci u predmetima osiguranja oduzimanja i donošenja odluka o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom u kojima je do dana stupanja ovog Zakona na snagu donesena prvostupanjska odluka, nastaviti će se prema odredbama propisa koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja tih postupaka.

(2) Ako na dan stupanja ovog Zakona na snagu nije donesena odluka o osiguranju oduzimanja ili oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili ako je prvostupanjska odluka iz stavka 1. ovog članka ukinuta i predmet upućen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje primjenit će se odredbe ovog Zakona.

Članak 32.

Ovrha pravomoćnih odluka o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom donesenih na temelju propisa koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovog Zakona provodi se prema propisima koji su važili prije njegova stupanja snagu.

Članak 33.

Nadležni ministar donijet će propis iz članka 20. stavka 3. ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 34.

(1) Ovaj Zakon se primjenjuje u postupku za kaznena djela iz članka 21. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta („Narodne novine”, broj 76/09 i 116/10), ako drukčije nije propisano tim zakonom.

(2) Na dan stupanja na snagu ovog Zakona u Zakonu o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta („Narodne novine”, broj 76/09 i 116/10) prestaju važiti odredbe članka 50. stavka 3., članka 51. točke 3. i 5. – 7., članka 52. stavka 1., u stavku 3. druga rečenica, te stavak 4., članka 53. stavka 3. i 4., članka 54. stavka 2., članka 55. stavka 1. točke 4. i stavaka 2. - 5., članka 56. stavka 1. točke 5. i stavka 5., članka 57. stavaka 6. i 7., članka 58. i članka 60. stavka 1.

Članak 35.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana njegova objavljivanja u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem je u važećem hrvatskom zakonodavstvu uređeno u više propisa. To su: a) članci 160., 162., 271. i 558. – 563. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/2008., 76/2009.), b) članci 50. – 61. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine, broj 76/2009 i 116/10), c) članci 76. i 246. Prekršajnog zakona (Narodne novine 102/2007), d) članak 20. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine 151/2003.). Materija nije uređena na cjelovit, jasan, određen i jednostavan način. Oduzimanje imovinske koristi je važna mjera koja izražava stajalište da nitko ne smije kaznenim djelom i prekršajem ostvariti imovinsku korist. Ona ima značajne učinke za sprječavanje kaznenih djela i prekršaja i uspostavljanje pravde. Zbog toga bi propisi koji uređuju tu mjeru morali biti cjeloviti, jasni i određeni te prikladni za primjenu. Posebno je važno da se postigne sklad kaznenog i imovinskog, prije svega ovršnog prava. Zakon smjera cjelovitim, jasnijem i jednostavnijem uređenju postupka oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. Posebno valja imati u vidu da se Zakonom usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske s međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

a) Općenito

1. Zakon o postupku oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem (u daljnjem tekstu: Zakon) bi imao urediti utvrđivanje, osiguranje oduzimanja

(privremenim mjerama uključujući i privremeno oduzimanje), upravljanje i oduzimanje imovine ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. Predmet Zakona je uređenje postupka oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. Time se stvara provedbeni mehanizam zakonske razine kojim se ostvaruje načelo da nitko ne smije steći niti zadržati imovinu ostvarenu kaznenim djelom i prekršajem. Oduzimanje imovinske koristi nije sankcija. Ta se korist oduzima na temelju odluke, a ne nastupa *ex lege* kao pravna posljedice osude.

Polazna je koncepcija Zakona: a) da je postupak oduzimanja imovinske koristi objektivni (*in rem* postupak u okvirima kaznenog postupka), a ne subjektivni postupak, b) da za primjenu oduzimanja mora biti utvrđeno kazneno djelo i da je tim djelom ostvarena imovinska korist, c) da imovinska korist nije (u cjelosti) dosuđena na temelju imovinskopravnog zahtjeva i d) da je za djelotvornost oduzimanja imovinske koristi bitno urediti odnos s doticajnim propisima prije svega ovršnog prava. Zakon postupak o oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom izjednačava s postupkom o oduzimanju imovinske koristi ostvarene protupravnim djelom pod uvjetima u članku 6.

Zakonom se nastoji postupanje urediti jednostavnim, preglednim i cjelovitim odredbama u jednom zakonskom propisu. Te odredbe trebale bi biti djelotvorne, omogućiti jednostavnu primjenu, takve da se štite prava kako osoba u svezi s čijom se imovinom postupa, tako i oštećenika, te trećih osoba.

2. Odredbe o privremenom oduzimanju i oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom moraju biti usklađene s međunarodnim propisima, tj. moraju biti takve da omogućuju djelotvornu međunarodnu suradnju. Polazi se od članka 82. Kaznenog zakona (Narodne novine 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08.). Pregledani su i članci 77. - 79. Nacrta novog Kaznenog zakona. Nadalje razmotreni su posebni izvori u poredbenom pravu i to: *Proceeds of Crime Act (POCA)* iz 2001, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, zatim istoimeni akt Republike Irske iz 1996., talijanski propisi (*Legge 6 VIII 2008*, n. 133, *Legge 575/1995*, *Decreto legge 231/2001*, *Legge 575/1965*, *Legge 1423/1956*, *Decreto legislativo 231/2001*, *Legge 244/2007*) i dr.), njemački *Entwurf eines Gesetzes zur Stärkung der Rückgewinnungshilfe und der Vermögensabschöpfung bei Straftaten*, 2006 te *Gesetz zur Umsetzung des Rahmenbeschlusses 2006/783/JI des Rates vom 6. Oktober 2006 über die Anwendung des Grundsatzes der gegenseitigen Anerkennung auf Einziehungsentscheidungen und des Rahmenbeschlusses 2008/675/JI des Rates vom 24. Juli 2008 zur Berücksichtigung der in anderen Mitgliedstaaten der Europäischen Union ergangenen Verurteilungen in einem neuen Strafverfahren (Umsetzungsgesetz Rahmenbeschlüsse Einziehung und Vorverurteilungen - EinzVorvRUG) 2010 (BGBl I S. 3214)*, austrijski *Beschluss des Nationalrates vom 6. Juni 2007 betreffend ein Bundesgesetz, mit dem das Bundesgesetz über die justizielle Zusammenarbeit in Strafsachen mit den Mitgliedstaaten der Europäischen Union (EU-JZG) geändert wird (EU-JZG-ÄndG 2007) (BGBl I Nr. 38/2007)* i švicarske Bundesgesetz über internationale Rechtshilfe in Strafsachen (*IRSG*) (BBl Nr. 1/1981, 4/1996,1/2002). Pregledani su i Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela Republike Srbije, te Zakon o oduzimanju imovine stečene krivičnim djelom Republike Srpske. Također su pregledane odredbe propisa krivičnog/kaznenog postupka Bosne i Hercegovine. Republika Slovenija nema posebni zakon o oduzimanju imovine ostvarene kaznenim djelom.

3. Zatim, pri izradi teksta razmotreni su međunarodni izvori koji obvezuju Republiku Hrvatsku. To su prije svega članci 5. i 7. Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci (Narodne novine – Međunarodni ugovori 4/94), članci 12. – 14. Konvencija protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Palermo konvencija - Narodne novine – Međunarodni ugovori 14/02, 13/03, 11/04), članak 31. Konvencije UN protiv korupcije (Narodne novine – Međunarodni ugovori 2/05); zatim konvencije Vijeća Europe: Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom (ETS 141 - Narodne novine – Međunarodni ugovori 14/97) i Kaznenopravna konvencija o korupciji (ETS 173 - Narodne novine – Međunarodni ugovori 11/00). Naime, oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem naglašeno je važna mjera u suzbijanju transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

4. Pregledane su presude u predmetima Europskog suda za ljudska prava *Walsh v. the United Kingdom*, 43384/05; *Grayson and Barnham v. the United Kingdom*, 19955/05; *Teixeira de Castro v. Portugal*, 25829/94; *Ramanauskas v. Lithuania*, 74420/01; *Geerings v. the Netherlands*, 30810/03; *Shannon v. the United Kingdom*, 6563/03.

5. Posebno su razmotrena slijedeća pravila Europske unije: Zajednička akcija od 3. prosinca 1998. o pranju novca, utvrđivanju, praćenju, zamrzavanju, privremenom oduzimanju i pljenidbi imovine ili dobiti stečene kaznenim djelom, koju je Vijeće usvojilo na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji (98/699/PUP)/*Joint action of 3 December 1998 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, on money laundering, the identification, tracing, freezing, seizing and confiscation of instrumentalities and the proceeds from crime*, Okvirna odluka vijeća (2001/500/JHA) od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identificiranju, traganju zamrzavanju, privremenom oduzimanju i oduzimanju sredstava i prihoda od kaznenog djela/*Council Framework Decision (2001/500/JHA) of 26 June 2001 on money laundering, the identification, tracing, freezing, seizing and confiscation of instrumentalities and the proceeds of crime*, OJL 182, 05/07/200, Okvirna odluka vijeća 2003/577/PUP od 22. srpnja 2003. o provedbi naloga za zamrzavanje imovine i dokaza u Europskoj uniji/*Council Framework Decision 2003/577/JHA of 22 July 2003 on the execution in the European Union of orders freezing property or evidence*, Okvirna odluka vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o konfiskaciji prihoda, sredstava i imovine od kriminala/*Council Framework Decision 2005/212/JHA of 24 February 2005 on Confiscation of Crime-Related Proceeds, Instrumentalities and Property*, te Okvirna odluka vijeća 2006/783/JHA o primjeni načela međusobnog priznavanja naloga za oduzimanje od 6. listopada 2006/*Council Framework Decision 2006/783/JHA of 6 October 2006 on the application of the principle of mutual recognition to confiscation orders*.

6. Pravila o postupku osiguranja i oduzimanju imovinske koristi u važećem zakonodavstvu su u: a) člancima 271. i 557. - 562 Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine 152/2008 i 76/2009), b) člancima 50. – 61. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine 76/2009), c) članku 250. stavku 1. Prekršajnog zakona (Narodne novine 107/2007) i d) članku 20. stavcima 3. – 5. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine 151/2003). Zakon područje oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem uređuje i u onim pitanjima koja u postojećim propisima nisu uređena.

7. Valja naglasiti da u važećem uređenju prije svega postupak oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem nije uređeno cjelovito i da pojedini propisi u važećem zakonodavstvu posebno nisu uvažili odredbe imovinskog zakonodavstva. Taj nedostatak koji je uočljiv i u nekim međunarodnim (posebno europskim) izvorima, dovodi do toga da je oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem u praksi u

pravilu nedjelotvorno, a da se u značajnom broju slučajeva niti ne provodi. Dovoljno se osim toga ne poznaju propisi imovinskog prava posebno o ovrsi i osiguranju. Zakon uspostavlja povezanost s imovinskim pravom. On u više članaka upućuje na primjenu Ovršnog zakona (Narodne novine 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08) - npr. članak 11. stavak 7. i članak 19. stavak 1. U nekim je odredbama ta primjena prilagođena posebnim ciljevima i naravi predmeta uređenja.

8. Zakon je *lex specialis* za postupak oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. On propisuje da je odluka o oduzimanju isključivo u nadležnosti suda. To je jedno od temeljnih stajališta Zakona. Time se nastoji osigurati da sud ispituje, u pravilu kontradiktorno, osnovanost mjere i donosi odluku o primjeni mjera koje predviđa Zakon. Te odluke sud donosi na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti. Tužitelj je određen propisima kaznenog i prekršajnog postupka.

9. Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom nije kaznena ni prekršajna sankcija. Krivnja nije uvjet za oduzimanje te koristi. Posebna narav mjere oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem koja se razlikuje od kaznenopravne i prekršajne sankcije upućuje da se ima primijeniti bruto načelo. Zakon nastojeći postići jedinstvo pravnog poretka izričito isključuje priznavanje određenih troškova. Ne priznaju se troškovi uloženi u pripremanje, počinjenje ili sudjelovanje u kaznenom djelu i prekršaju niti troškovi prikrivanja tog kaznenog djela i prekršaja.

10. Materijalnopravne odredbe (prije svega članak 82. Kaznenog zakona i članak 76. Prekršajnog zakona), kojima se ustanovljuje obveza oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem su polazište uređenja Zakona. Zakon ima ukupno 12 dijelova (koji su označeni podnaslovima), odnosno 35 članaka. Stupanjem na snagu Zakona odredbe drugih zakona o postupku osiguranja i oduzimanju imovinske koristi navedene u članku 34. prestaju važiti.

11. Zakon u V. dijelu uređuje zaštitu prava trećih osoba. Omogućuje im se sudjelovanje u postupku i donekle drukčije uređuje postupak po njihovu prigovoru, budući da se taj prigovor može zlorabiti u cilju onemogućavanja provedbe ovrhe ili osiguranja.

12. U prijelaznim odredbama uređeno je i pitanje donesenih odluka o oduzimanju imovine ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. Sve odluke o oduzimanju te imovine koje nisu pravomoćne, ostaju na snazi, a ispituju se povodom pravnog lijeka, u postupku i prema propisu na temelju kojega su donesene. Odluke o privremenom oduzimanju, i upravljanju imovinom ostvarenom kaznenim djelom i sve odluke o privremenim mjerama donesene na osnovi drugog zakona ostaju na snazi. Na te se odluke primjenjuju odredbe zakona prema kojemu su odluke donesene i u slučaju da je odluka ukinuta. Odluke o privremenom oduzimanju imovinske koristi, i upravljanju imovinom ostvarenom kaznenim djelom i prekršajem te odluka o privremenim mjerama, od stupanja na snagu Zakona donose se i izvršavaju prema odredbama Zakona.

b) po pojedinim člancima

Članak 1. određuje predmet uređenja Zakona te u stavku 1. navodi šest zadaća koje su predmet uređenja. Stavak 2. uređuje primjenu Zakona. Prema stavku 2. odredbe drugih zakona kojima se uređuje utvrđivanje, osiguranje oduzimanja i ovrha odluka o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem primjenjuju se samo ako ovim Zakonom nije drukčije propisano. Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom je supsidijarno imovinskopravnom zahtjevu. Prema stavku 3. sud i tijela koja postupaju prema Zakonu, dužna su *ex officio* voditi računa je li oštećenik postavio imovinskopravni zahtjev. Ako je oštećenik postavio imovinskopravni zahtjev koji s obzirom na osnovu, isključuje oduzimanje imovinske koristi, prema ovom Zakonu će se postupati samo u odnosu na dio imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, koji nije obuhvaćen imovinskopravnim

zahtjevom. Stavak 4. određuje da se prema Zakonu postupa samo na temelju prijedloga tužitelja. Visinu imovinske koristi prema stavku 5. sud utvrđuje kao *quaestio facti* po slobodnoj ocjeni, pri čemu između izreke i obrazloženja mora postojati sklad, a osim toga moguće je da nastupi promjena visine (npr. uslijed promjene tečaja) na što upućuje i sudska praksa (npr. VSRH Kzz 14/1992. od 16. VI. 1993.) (stavak 5.). Prema stavku 6. odredbe Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na prekršajni postupak. Ako drukčije nije propisano Zakonom, prava i dužnosti suda ima tijelo nadležno za vođenje prekršajnog postupka. Dakle, imovinsku korist ostvarenu prekršajem utvrđuje tijelo koje vodi prekršajni postupak. Prema stavku 7. sve odluke koje su donesene po službenoj dužnosti odmah se dostavljaju državnom odvjetniku.

Prema članku 2. stavku 1. postupak se prema Zakonu može voditi prije, tijekom i nakon okončanja kaznenog postupka. U članku 2. stavku 2. je uređeno postupanje kad nema odgovarajuće (konstitutivne) kaznene odluke jer se kazneni progon nije mogao, ili se ne može provesti. Zakon propisuje da se i ako ne postoje pretpostavke za pokretanje, vođenje ili okončanje kaznenog postupka, može voditi postupak pod uvjetima koje uređuje članak 6. i drugi propisi Zakona, ako je vjerojatno da je imovinska korist ostvarena kaznenim djelom u odnosu na koju se postupa, najmanje 5.000,00 kn. Kao što je uvodno rečeno, postupak prema Zakonu je postupak *in rem*, objektivni postupak, usmjeren na utvrđivanje: a) počinjenja kaznenog djela od strane okrivljenika, b) ostvarenje tim djelom imovinske koristi i c) te njeno oduzimanje. Taj postupak vodi sud, prava protustranke su zajamčena (posebno kontradiktornost i obvezatna obrana), a vođenje postupka i odluka su uređene Zakonom. U stavku 4. je propisano da o pokretanju postupka prema stavku 2. ovog članka, odlučuje rješenjem sudac pojedinac suda koji bi bio nadležan za suđenje u kaznenom postupku. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja protustranci. O žalbi odlučuje sudac pojedinac višeg suda. Prema stavku 5. sud će u obrazloženju posebno izložiti iz kojih se razloga protiv okrivljenika ne može voditi kazneni postupak, a prema stavku 6. okrivljenik i povezana osoba imaju položaj protustranke. Postupak se prema zakonu vodi samo ako je vjerojatno da je imovinska korist veća od 5.000,00 kn. Time bi se izbjeglo postupanje u predmetima u kojima je imovinska korist mala (*De minimis non curat praetor*). Prema stavku 6. odredbe stavaka 2. – 4. ne primjenjuju se u prekršajnom postupku.

Članak 3. sadrži interpretativne klauzule. U stavku 1. pojmovi su određeni tako da su propisi kaznenog prava usklađeni s ovršnim propisima. Značenje pojmova se određuje s obzirom na Zakon. Ukupno se određuje 12 pojmova. Stavak 2. određuje da pojmovi iz stavka 1. imaju isto značenje i u prekršajnom postupku. Posebna pitanja o tome uređuje članak 29.

Članci 4. – 10. uređuju postupanje suda. Članak 4. u stavku 1. propisuje da se imovinska korist ostvarena kaznenim djelom utvrđuje presudom. U odnosu na oduzimanje imovinske koristi presuda mora biti obrazložena. Za zaštitu prava osobe čija se imovina oduzima važan je stavak 2. koji predviđa žalbu.

U članku 5., stavak 1., Zakon propisuje sadržaj presude kojom se oduzima imovina. To je presuda kojom se optuženik proglašava krivim (članak 455. Zakona o kaznenom postupku), ali i presuda kojom se utvrđuje da je optuženik počinio kazneno djelo (članak 6. stavak 1.). Prema članku 5. stavku 1. u presudi kojom se okrivljenik proglašava krivim za kazneno, osim zakonom propisanog sadržaja, sud: a) utvrđuje koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost u vrijeme donošenja presude, b) utvrđuje da su te stvari ili prava postale vlasništvo odnosno imovina Republike Hrvatske, c) nalaže protustranci da Republici Hrvatskoj preda određene stvari, odnosno na nju prenese određena prava, ako ona već nisu prešla na Republiku Hrvatsku na temelju odredbe iz točke b) ovog članka, ili da isplati njihovu novčanu protuvrijednost u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude, d) određuje da se u javnim upisnicima koje vode sudovi i druga tijela izvrši upis prava u korist Republike Hrvatske.

Stavak 2. propisuje da, ako drukčije nije propisano zakonom, u presudi kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe za kazneno djelo, ili se optužba odbija osim u slučaju iz članka 6., odbit će se prijedlog za oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Prema stavku 3. za donošenje presude iz stavka 1. isključivo je mjesno nadležan sud koji vodi kazneni postupak.

Članak 6. polazi od načela da kaznenim djelom nitko ni pod kojim uvjetom ne može ostvariti imovinsku korist. Prema članku 560. stavku 1. Zakona o kaznenom postupku, oduzimanje imovinske koristi sud može izreći u odluci kojom se utvrđuje da je okrivljenik počinio kazneno djelo koje je predmet optužbe. Počinjenje kaznenog djela prema jednom shvaćanju znači da je sud utvrdio da je počinjeno kazneno djelo, (tj. djelo koje obuhvaća radnju, proupravnost i krivnju). Prema tom shvaćanju imovinska korist se može oduzeti samo presudom kojom je okrivljenik proglašen krivim. Prema drugom shvaćanju, od kojega polazi Zakon, za počinjenje kaznenog djela je dovoljno da je protupravno ostvarena radnja propisana kao radnja kaznenog djela. Takvo, djelo za koje se ne zahtijeva krivnja, je objektivni pojam kaznenog djela. Oduzimanje imovinske koristi se prema članku 82. stavku 3. Kaznenog zakona provodi „... sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je kazneno djelo počinjeno“. Počinjenje kaznenog djela znači radnju koja odgovara opisu kaznenog djela u kaznenom zakonu, koja je protupravna (jer ako nije protupravna, isključuje se kazneno djelo). Članak 6. nalaže sudu utvrđenje počinjenja kaznenog djela i to presudom. Valja podsjetiti da je u članku 505. Zakona o krivičnom postupku SFRJ (1984.) bilo između ostalog izričito propisano da se imovinska korist, osim u presudi kojom se optuženik proglašava krivim „... može izreći i u rješenju kojim se izriče mjera sigurnosti iz čl. 63. i 64. KZ.“. Dakle, (i) prema tom se propisu mjera oduzimanja imovinske koristi izricala i osobama čija krivnja nije bila utvrđena nego je naprotiv, bila izrečena oslobađajuća presuda (jer su bile neubrojive), ali su ipak bile izrečene sigurnosne mjere (za koje prema tada važećem pravu, krivnja nije bila uvjet). U skladu s tim u članku 72. stavku 6. Nacrta Kaznenog zakona izričito je propisano da se oduzima i imovinska korist ostvarena protupravnim djelom. To taj nacrt ne čini zato jer uvodi novost, nego zato da otkloni moguće dvojbe. Valja dodati da mogućnost samostalnog izricanja mjere oduzimanja imovinske koristi predviđa & 76.a Njemačkog kaznenog zakonika, a postupak izricanja uređuju && 440. – 442. Njemačkog zakonika o kaznenom postupku. U svezi s tim može se još navesti da Zakon o krivičnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine iz 2003. u članku 396. stavku 1., izričito propisuje da se oduzimanje imovinske koristi primjenjuje i u postupku koji se prema članku 389. tog zakonika vodi prema neuračunljivoj osobi (dakle osobi koja ne može biti kriva). Na isti način to pitanje uređuju članci iste brojčane oznake Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine također iz 2003. Nema sumnje da se ima oduzeti imovinska korist ostvarena kaznenim djelom (i prekršajem). Prema Zakonu uvjet za to je da je sud utvrdio da je okrivljenik počinio kazneno djelo. Uzgred valja dodati da se Zakon primjenjuje (i) prema povezanim osobama koje ni na koji način nisu sudjelovale u kaznenom djelu. Konačno, to je nužno i radi zaštite prava oštećenika.

Članak 6. u stavku 1. uređuje postupanje ako se za kazneno djelo protiv okrivljenika ne može podići optužnica ili se ne može voditi kazneni postupak jer postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon (članak 2. stavak 2.). Pojam okrivljenika se koristi u smislu članka 202. stavka 3. Zakona o kaznenom postupku. Sud prema toj odredbi na prijedlog državnog odvjetnika, oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja, donosi presudu kojom: a) utvrđuje da se ne može voditi kazneni postupak b) da je počinjeno kazneno djelo (tj. postupa tako kako je predviđeno u članku 554. stavku 1. Zakona o kaznenom postupku, ako je sud utvrdio da je optuženik počinio kazneno djelo u stanju neubrojivosti), c) utvrđuje da je tim kaznenim djelom ostvarena imovinska korist, te koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist i njihovu novčanu protuvrijednost u vrijeme donošenja presude, zatim d) da imovinska korist prelazi imovinskopravni zahtjev, e) utvrđuje da su te stvari ili prava postale vlasništvo

odnosno imovina Republike Hrvatske i f) nalaže protustranci da Republici Hrvatskoj preda određene stvari, odnosno na nju prenese određena prava, ako ona već na nju nisu prešla ili isplati njihovu novčanu protuvrijednost u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude. e) određuje da se u javnim upisnicima koje vode sudovi i druga tijela izvrši upis prava u korist Republike Hrvatske. Time je oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom predviđeno i za situacije kad se kazneni progon ne može provesti. U predmetnoj odredbi se uređuju uvjeti pod kojima se vodi „objektivni postupak“ (*objektive Verfahren*) koji uređuju §§ 440. i 441. Njemačkog zakonika o kaznenom postupku. *Einziehungsbeteiligten* iz § 431 tog zakonika odgovaraju prema svom pravnom položaju protustranci u Zakonu. Sud odlučuje presudom a to je propisano i u članku 430. stavku 2. Austrijskog zakonika o kaznenom postupku. Prema članku 6. stavku 2. prijedlog utvrđivanja počinjenja kaznenog djela može se podnijeti do isteka roka zastare pokretanja kaznenog postupka koji je kaznenim zakonom propisan za djelo koje po svom obilježju odgovara kaznenom djelu iz stavka 1. točke a), ali zastara ne može nastupiti prije isteka roka od 5 godina računajući od dana počinjenja kaznenog djela, ali prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka može se podnijeti do isteka roka zastare koji je propisan prekršajnim postupkom. Prema stavku 3. podnošenjem prijedloga tijekom zastare prekida. Prema stavku 5. istoga članka, ako je sud utvrdio da su kaznenim djelom pribavljeni predmeti koji se po zakonu imaju poduzeti donijet će rješenje o oduzimanju tih predmeta. Ako drukčije nije propisano zakonom, rješenje donosi sud pred kojim se vodio postupak kad je postupak završen, odnosno obustavljen. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba. O žalbi odlučuje vijeće višeg suda (stavak 5.). U stavku 6. se propisuje da se postupak vodi prema pravilima kaznenog postupka. Sasvim točno prema tim pravilima se utvrđuju okolnosti navedene u stavku 1. U tom postupku od podnošenja prijedloga, protustranka mora imati branitelja. To je ključno jamstvo, posebno u predmetima u kojima počinitelj kaznenog djela nije ubrojiv ili se postupak vodi protiv povezane osobe. Za donošenje presude iz stavka 1. isključivo je nadležan sudac pojedinac suda koji bi bio nadležan za vođenje kaznenog postupka.

Članak 7. propisuje postupanje u slučaju prekida kaznenog postupka. Ako je tijekom postupka prije podizanja optužnice ili tijekom kaznenog postupka prekinut postupak, on će se nastaviti na prijedlog tužitelja.

Članak 8. je važan za slučaj nastupanja stečaja pravne osobe. Ako su nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, to ne utječe na odredbe Zakona koje se odnose na nadležnost – ne dolazi do atrakcije nadležnosti u korist suda na čijem je području otvoren stečajni postupak (stavak 1.). Prema stavku 2. Republika Hrvatska je razlučni vjerovnik glede ostvarenja novčanih tražbina iz odluka donesenih prema odredbama Zakona, a izlučni vjerovnik u odnosu na druge tražbine. To je vrlo značajna novost.

U članku 9. stavku 1. propisuje se dostava podataka. Ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, državna tijela, banke i druge pravne i fizičke osobe dužne su, po nalogu suda, dostaviti podatke u svezi s utvrđivanjem činjenica potrebnih za donošenje odluka prema Zakonu. Sud prema potrebi nalaže državnim tijelima i osobama iz stavka 1. podnošenje izvješća u svezi s utvrđivanjem činjenica potrebnih za donošenje odluka prema Zakonu (stavak 2.), a prema stavku 3. određuje rok, dok je u stavku 4. predviđena postupovna kazna, u stavku 5. žalba, time da se prema stavku 6. okrivljenik i povezana osoba ne mogu kazniti.

Troškovi navedeni u članku 10. ne mogu se priznati. To je i stajalište prakse (npr. VSRH I Kž 223/05 od 21. V. 2008). Priznavanje ostalih troškova je *quaestio facti*.

Osiguranje oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom je uređeno u člancima 11. – 17. Članak 11. polazna je odredba kojom je uređen postupak radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Prema toj odredbi predlagatelj osiguranja je ovlašten prije i nakon okončanja kaznenog postupka ili postupka prema članku 6. Zakona, predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom s kojom se postiže ta svrha.

To je jedno od polazišta zakona. Stavak 2. određuje nadležni sud, a stavci 3. i 4. funkcionalnu nadležnost. Stavak 5. uređuje pravo na žalbu, a stavak 6. nadležnost suda. Dostava rješenja je uređena u stavku 7., a stavak 8. određuje hitnost postupka.

Članak 12. u stavku 1. određuje da se u postupku osiguranja prema Zakonu pretpostavlja postojanje opasnosti da tražbina Republike Hrvatske glede oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom neće moći biti ostvarena, ili da će njeno ostvarenje biti otežano ako privremena mjera ne bude određena. To je bitna odredba koja bitno uvećava efikasnost. Prema stavku 2. se privremena mjera osiguranja može odrediti i prije nego što je protivniku osiguranja omogućeno da se očituje o prijedlogu predlagatelja osiguranja. To su odredbe koje se bitno razlikuju od odredbe sadašnjeg članka 57. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Zakon omogućuje da se privremene mjere primjene djelotvorno i promptno pri čemu nije dovedeno u pitanje pravo žalbe protustranke.

Članak 13. uređuje različite radnje upisa privremene mjere u javni upisnik, a u stavku 2. određuje da je predlagatelj osiguranja stranka u postupku upisa, dok rješava „tehničko“ pitanje oslobođenja od pristojbi u stavku 3.

U članku 14. predviđeno je da pravni posao kojim protivnik osiguranja, nakon upisa privremene mjere u javni upisnik raspolaže sa stvarju ili pravom koje je predmet osiguranja, nema pravnog učinka.

Članak 15. uređuje trajanje privremene mjere. Prema stavku 1. ako je prijedlog iz članka 11. stavka 1. Zakona podnesen prije pokretanja postupka, osiguranje privremenom mjerom će se ukinuti ako u roku od dvije godine od dana kad je ta mjera određena ne bude potvrđena optužnica, određena rasprava na temelju privatne tužbe, pokrenut prekršajni postupak ili podnesen prijedlog iz članka 6. stavka 1. Zakona. Prema stavku 2. privremena mjera se može ukinuti ili zamijeniti drugom mjerom prije isteka vremena na koje je ona određena ili prije isteka roka iz stavka 1., ako sud na prijedlog protivnika osiguranja, utvrdi da ona nije potrebna ili da se osiguranje može postići kakvom drugom privremenom mjerom, te ako protivnik osiguranja ili treća osoba položi jamčevinu. Jamčevina se uvijek daje u gotovom novcu, a iznimno u stvarima ili pravima koja se, po ocjeni suda, mogu unovčiti u kratkom roku. Prema stavku 3. u dva slučaja moguće je produljenje privremene mjere. Naime, ako je privremena mjera određena na vrijeme koje je kraće od roka iz stavka 1. ili roka iz članka 16. stavka 1. Zakona, predlagatelj osiguranja može predložiti da se trajanje privremene mjere produlji. Predlagatelj osiguranja prema stavku 4. može predložiti da se određena privremena mjera zamijeni drugom ili da se uz nju odredi dodatna privremena mjera. Na postupak ukidanja, produljenja, zamjene ili određivanja dodatne privremene mjere odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 11. stavaka 2. do 8. (stavak 5.).

U članku 16. stavak 1. određeni su najdulji rokovi trajanja privremene mjere, a stavak 2. propisuje trajanje roka ako je podnesena žalba.

Članak 17. uređuje odgovornost za štetu zbog neosnovane privremene mjere. Prema stavku 2. protivnik osiguranja može pokrenuti parnični postupak za naknadu štete pred nadležnim sudom u roku od godinu dana računajući od pravomoćnosti presude s kojom je okrivljenik oslobođen ili je optužba odbijena, ili s kojom je odbijen prijedlog za donošenje presude iz članka 6. ovog Zakona. U slučaju iz stavka 1. protivnik osiguranja može pokrenuti parnični postupak u roku od trideset dana od dana kad je saznao da je državni odvjetnik odbio njegov zahtjev za mirno rješenje spora, odnosno od dana kad je istekao rok u kojem je državni odvjetnik trebao donijeti odluku o tom zahtjevu.

U članku 18. je predviđena zaštita prava treće osobe. Ta osoba ima pravo podnijeti prigovor do dovršetka postupka prema Zakonu i tražiti da se osiguranje ili ovrha proglasi nedopuštenim (stavak 1.). Stavak 2. omogućuje strankama pravo žalbe, a prema stavku 3., ako

treća osoba dokazuje svoje pravo javnom ispravom ili se postojanje tog prava može utvrditi na temelju pravila o zakonskim predmnijevama, žalba ima suspenzivno djelovanje.

Članak 19. uređuje ovrhu. Prema stavku 1. ovrha radi oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, na prijedlog tužitelja, određuje se i provodi prema posebnom zakonu, ako Zakonom nije drukčije propisano. Posebni zakon su zakoni koji predviđaju ovrhu: Ovršni zakon, Pomorski zakonik (Narodne novine, 181/2004) i Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnoj plovidbi (Narodne novine, 132/1998, 63/2008. i 134/2009). U stavku 2. je određeno da je za rješenje o određivanju ovrhe na temelju presude kojom se oduzima imovinska korist ostvarena kaznenim djelom i donošenje drugih rješenja u tom postupku isključivo nadležan sudac pojedinac suda koji je donio presudu iz članka 5. stavaka 3. i 6. stavka 7. Stavak 3. uređuje pravo žalbe protiv tog rješenja, dok stavak 4. propisuje nadležnost.

U VII. odjeljku (članci 20., 21. i 22.) uređeno je postupanje s oduzetom imovinom i imovinom na kojoj je određena privremena mjera. Navedeni članci uređuju postupanje s oduzetom imovinom i imovinom na kojoj je određena privremena mjera. S tom imovinom postupa Ured (članak 3. stavak 1. točka 12.). Članak 21. stavak 1. predviđa dva slučaja u kojima Ured može donijeti odluku o prodaji privremeno oduzetih pokretnih stvari: a) ako je njihovo čuvanje opasno, ili b) ako postoji neposredna opasnost od njihova propadanja ili znatnog gubitka vrijednosti. U tom slučaju pokretne stvari se mogu prodati bez prethodne objave javnog natječaja. Privremeno oduzete nekretnine se ne mogu prodati, ali Ured može donijeti odluku da privremeno oduzete stvari (dakle i nekretnina) iznajmi ili preda u zakup u skladu s njihovom namjenom. Za štetu na stvarima iz stavka 2. uzrokovanu najmom ili zakupom odgovara Republika Hrvatska prema općim pravilima o odgovornosti za štetu. Prema stavku 4. Ured je dužan predati protivniku osiguranja sredstva od prodaje, najma ili zakupa iz stavka 1. i 2. ovog članka, u roku od petnaest dana od pravomoćnosti presude iz članka 5. i 6. ovog Zakona kojom je zahtjev tužitelja odbijen, a prema stavku 5. protiv odluke Ureda protustranka može izjaviti prigovor o kojemu odlučuje sud.

Članak 22. uređuje postupanje s oduzetom imovinom.

Prava oštećenika uređuju članci 23. – 25. Imovinskopravni zahtjev ima prednost pred oduzimanjem imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom (članak 82. stavak 5. Kaznenog zakona i članak 1. stavak 3.). Prema stavku 1. članku 23. ako je u tijeku kaznenog postupka postavljen imovinskopravni zahtjev kojeg je sud u cijelosti ili djelomično dosudio, ili ako postoji ovršna odluka suda u parničnom postupku s kojom je zahtjev oštećenika u svezi s kaznenim djelom, u cijelosti ili djelomično prihvaćen, ovrha se prema Zakonu može odrediti samo u onoj mjeri u kojoj to neće onemogućiti potpuno namirenje oštećenika. Stavak 2. se odnosi na položaj oštećenika u slučaju da je ovrha određena preotivno tom načelu.

Ako je oštećenik upućen na parnicu ili ako je u tijeku parnica koju je pokrenuo oštećenik koji u kaznenom postupku nije postavio imovinskopravni zahtjev, prema članku 24. stavku 1. Zakona može do dovršetka ovrhe presude iz članka 5. stavak 1. i 6. stavka 1. predložiti privremenu mjeru radi osiguranja svoje tražbine. Stavak 2. to predviđa za oštećenika koji je upućen na parnicu ili ako je u tijeku parnica koju je pokrenuo oštećenik koji nije postavio imovinskopravni zahtjev. On je nakon dovršetka ovrhe ovlašten predložiti privremenu mjeru radi osiguranja svoje tražbine u kojoj je protivnik osiguranja Republika Hrvatska, time da stavak 3. određuje mjesnu nadležnost, a pravo žalbe je propisano u stavku 4.

U članku 25. propisano je ukidanje ili preinačenje privremene mjere određene radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ako ona konkurira osiguranju određenom u korist oštećenika.

Članci 26. i 27. uređuju ovrhu odluka inozemnih tijela. Članak 27. slijedi model iz članka 26. koji u stavku 1. određuje da se odluke inozemnih tijela s kojima se određuju privremene ili slične mjere bez obzira na njihov naziv, a koje se odnose na osiguranje

oduzimanja prihoda ili imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, priznaju i izvršavaju na području Republike Hrvatske sukladno međunarodnom ugovoru. Prema stavku 2. ako s odnosnom državom međunarodni ugovor nije sklopljen, odluka inozemnog tijela priznat će se: ako to ne bi bilo protivno javnom poretku Republike Hrvatske, ako protivniku osiguranja nije bilo onemogućeno, a osobito propuštanjem dostave, sudjelovati u postupku iz kojeg je proizašla takva odluka, te ako postoji uzajamnost.

U članku 28. se uređuje privremeno oduzimanje predmeta koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili su nastali njegovim počinjenjem. Valja imati u vidu da je privremeno oduzimanje tih predmeta uređeno u Zakonu o kaznenom postupku (članci 261. – 271. i 556.).

Prema članku 29. stavku 1. ovlasti koje prema Zakonu ima državni odvjetnik, ima i oštećenik kao tužitelj, te privatni tužitelj, osim prava i dužnosti koje državni odvjetnik ima kao pravosudno tijelo, a prema stavku 2. ovlasti koje prema Zakonu ima državni odvjetnik, imaju i ovlašteni tužitelji prema Prekršajnom zakonu, osim prava i dužnosti koje državni odvjetnik ima kao pravosudno tijelo. U stavku 3. se određuje da odluke u prekršajnom postupku donosi tijelo koje vodi prekršajni postupak, a prema stavku 4. o žalbi protiv odluke donesene u prekršajnom postupku na temelju Zakona odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Članak 30. propisuje da se od dana prijema Republike Hrvatske u članstvo Europske unije članci 26. i 27. Zakona neće primjenjivati na druge zemlje članice.

U članku 31. je propisano da se postupci u predmetima osiguranja nastavljaju prema odredbama propisa koji su bili na snazi u vrijeme donošenja (stavak 1.), dok se u stavku 2. uređuje pitanje važenja propisa ako je odluka ukinuta.

Članak 32. uređuje ovrhu pravomoćnih odluka, a članak 33. obvezuje nadležnog ministra na donošenje podzakonskih propisa.

Posebnu važnost ima članak 34. U stavku 1. propisuje se da se Zakon primjenjuje u odnosu na kaznena djela iz članka 21. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, ako drukčije nije propisano tim zakonom. Prema stavku 2. tog članka, stupanjem na snagu Zakona prestaju važiti određene odredbe Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. To se odnosi na članak 50. stavak 3. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta koji je sada u suprotnosti s stavcima 1. i 2. ovog članka. Naime, odredbe Zakona o kaznenom postupku kao i drugih zakona koji uređuju odgovarajuća pitanja, primjenjuju se samo ako Zakonom nije drukčije propisano. Odredbe članka 51. točke 3. i 5. – 7. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta prestaju važiti budući se radi o pojmovnim određenjima koja su određena u članku 3. Zakona. Prestaje važiti članak 52. stavak 1., te stavak 3. druga rečenica i stavak 4. Odredba stavka 1. uređuje nadležnost. Prema Zakonu uvijek postoji atrakcija u korist suda pred kojim se vodi ili se trebao voditi kazneni postupak, pa u praksi, posebno u odnosu na postupke po pravnim lijekovima, prijedloga za odgodu osiguranja ili ovrhe, te prigovora treće osobe, može doći do dvojbenih situacija. Druga rečenica članka 52. stavka 3. spomenutog zakona nije sukladna rješenju Zakona prema kojem za sve odluke u ovršnom postupku koji se vodi prema odredbama tog zakona postoji isključiva nadležnost suda pred kojim se vodio ili se imao voditi kazneni postupak. Stavak 4. je ukinut jer se nadležnost uređuje Zakonom. Također prestaje važiti članak 53. stavak 3. i 4. Prema Zakonu se ne mora održati ročište za određivanje privremene mjere, odnosno ona se može odrediti i bez da je protivniku osiguranja omogućeno da se o prijedlogu predlagatelja očituje (članak 12. stavak 2.). To je i inače potrebno kako bi privremena mjera bila taktičko iznenađenje, dakle djelotvorna. Dakako protustranci treba omogućiti ostvarivanje prava na žalbu što Zakon predviđa u članku 11. stavak 6. U skladu s tim prestaje važiti i odredba stavka 4. Članak 54. stavak 2. prestaje važiti jer prema Zakonu, za razliku od Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog

kriminaliteta, vrijednost imovinske koristi nije bitna. Osigurava se buduća tražbina glede oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Ona može biti manja ili veća od stanovitog iznosa, ali je bitno da je to imovinska korist ostvarena kaznenim djelom, a osiguranje se određuje na bilo kojoj imovini protivnika osiguranja koja može biti predmet ovrhe (nekretnina, pokretnina, žig, patent, tražbina, plaća ili drugo stalno primanje, tražbina po računu kod banke itd.). Prestaju važiti članak 55. stavak 1. točka 4. i stavci 2. – 5. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Naime, prema članku 12. stavku 1. postoji zakonska predmnijeva, koju rečeni zakon ne predviđa. Prema Zakonu, predlagatelj osiguranja ne mora učiniti vjerojatnim postojanje opasnosti da će buduće oduzimanje imovinske koristi biti otežano ili onemogućeno ako privremena mjera ne bude određena. Prema članku 12. stavku 1. dostaje da predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje buduće tražbine Republike Hrvatske glede oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom. Visinu imovinske koristi prema Zakonu ne treba utvrđivati što bitno utječe na učinkovitost postupka. Dodatno, Zakon jasno pozicionira povezane osobe kao stranke u postupku (članak 3. točka 8.), dok prema Zakonu o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta njihov procesni položaj nije precizno uređen niti sasvim jasan. Prema članku 16. Zakona, privremene mjere traju i nakon što je presuda postala pravomoćna. To Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, ne predviđa. Zakon je također jasno uređio položaj Republike Hrvatske glede ostvarenja njene tražbine na oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom za slučaj da je nad protustrankom otvoren stečaj. Prema članku 8. je u odgovarajućem dijelu derogirana odredba članka 72. stavak 1. točke 3. Stečajnog zakona (Narodne novine, 44/96, 29/99, 129/00, 123/03 i 82/96), prema kojoj se, nakon tražbina viših isplatnih redova, kao tražbine nižih isplatnih redova, namiruju prema slijedećem redosljedu: 1. kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnoga postupka, 2. troškovi koji za pojedine vjerovnike koji nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku, 3. novčane kazne za kazneno djelo kao i takve sporedne posljedice kaznenoga djela kojima se nameće obveza plaćanja novca. Prema Stečajnom zakonu Republika Hrvatska nije razlučni niti izlučni vjerovnik glede oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. U odnosu na to propis članka 8. mijenja situaciju i Republika Hrvatska postaje razlučni i izlučni vjerovnik. Članak 56. stavaka 1. točka 5. I stavak 5. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta također prestaje važiti, kao i odredbe članka 57. stavak 6. i 7. Valja reći da Zakon ne predviđa potvrđivanje rješenja o osiguranju. Rješenje će se ispitivati u postupku po žalbi samo ako to protivnik osiguranja bude žalbom tražio, što govori znatno u prilog učinkovitosti Zakona. Osim toga, takvim rješenjem se predviđa mogućnost da se jedna privremena mjera zamjeni drugom ili da se uz postojeću odredi dodatna – ako je to potrebno, npr. iz razloga što se došlo do saznanja da je imovinska korist veća od one čije je buduće oduzimanje već osigurano. Buduća tražbina Republike Hrvatske glede oduzimanja imovinske koristi osigurava se određivanjem privremene mjere koja se odnosi na bilo koju stvar ili pravo koje ima protivnik osiguranja, a koje može biti predmet osiguranja ili ovrhe, pa makar je ta stvar ili pravo stečena zakonito. Na ovaj način Zakon također omogućuje učinkovitost postupka osiguranja buduće tražbine Republike Hrvatske. U odnosu na članak 58. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta valja reći da bi rok za žalbu trebao teći od dana kad je izvršena dostava odluke suda, a ne od dana kad je ona donesena (kao što predviđa Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta) što je jasno prema odredbi 11. stavka 6. To je bitno za zaštitu prava osobe o čijoj se imovini radi. Konačno, prestaje važiti članak 60. stavak 1. Prestanak važenja navedenih odredaba Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta je korak koji mjere oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, podvrgava jedinstvenom poretку uređenom Zakonom, a kojim se ide za koherencijom pravnog reda. Točke nesklada i neopravdane razlike koje postoje u sadašnjem

zakonodavstvu, se Zakonom uklanjaju. To je uvjet bez kojega postupak oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom neće biti djelotvoran.

Članak 35. uređuje stupanje Zakona na snagu.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona potrebno je osigurati sredstva u državnom proračunu za potrebe Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (Ured). Prema obrazloženju Ureda, predstojećim spajanjem Ureda i Hrvatskog fonda za privatizaciju u Agenciju za upravljanje državnom imovinom ustrojiti će se Odjel sa tri službenika koji će provoditi primjenu Zakona, a samim tim i osigurati sva potrebna financijska sredstva. Sredstva su planirana za zapošljavanje 3 (tri) službenika, za sredstva potrebna za materijalne rashode (naknada za prijevoz, uredski materijal i službena putovanja.), te opremanje novom računalnom opremom. Prikazana su sredstva planirana za 2011. i 2012. godinu. Napominjemo da postoji mogućnost za traženjem dodatnih financijskih sredstava za pokriće troškova kao što su troškovi čuvanja opreme i objekata te troškovi održavanja nekretnina i pokretnina, koje ovog trenutka nismo u mogućnosti planirati s obzirom da nije moguće predvidjeti obujam odnosno količinu imovine ostvarene kaznenim djelom i prekršajem..

Ocjena potrebnih sredstava za 2011. godinu:

- za rashode za zaposlene 303.561,00 HRK
- za materijalne rashode 50.000,00 HRK
- za rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine 55.000,00 HRK

Ukupno: 408.561,00 HRK

Ocjena potrebnih sredstava za 2012. godinu:

- za rashode za zaposlene 303.561,00 HRK
- za materijalne rashode 50.000,00 HRK
- za rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine 55.000,00 HRK

Ukupno: 408.561,00 HRK

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga Zakona koji je bio na prvom čitanju u Hrvatskom saboru u Konačnom Prijedlogu nastale su određene razlike kao posljedica prihvatanja amandmana, prijedloga i mišljenja Odbora za zakonodavstvo, Odbora za pravosuđe, klubova zastupnika HDZ-a, SDP-a, HNS-HSU-a i pojedinih zastupnika. Tako su prihvaćeni amandmani na članak 2. u stavku 6. brojka „5“ zamjenjuje se brojkom „4“, na članak 6. u stavku 1. točki b) riječi: „1. stavka 2.“ zamjenjuju se riječima: „3. stavka 1. točke 1.“, na članak 8. u stavku 2. točki a) na kraju rečenice briše se točka dodaje zarez i riječi: „ako je to osiguranje određeno na stvarima ili pravima upisanima u javnu knjigu.“, na članak 11. u stavku 1. riječi: „prije, tijekom i nakon okončanja kaznenog postupka“ zamjenjuju se riječima: „prije i nakon pokretanja kaznenog postupka ili postupka iz“, na članak 15. u stavku 1. riječi: „6. stavka 1.“ zamjenjuju se riječima: „2. stavka 2.“, na članak 15. u stavku 4. brojka „9“ zamjenjuje se brojkom „8“, na članak 15. u stavku 4. brojka „9“ zamjenjuje se brojkom „8“, na članak 16. u stavku 1. riječi: „i članka 6.“ zamjenjuju se riječima: „stavka 1. i članka 6. stavka 1.“, na članak 27. stavku 1. riječ: „imovina“ zamjenjuje se riječju: „imovinska korist“, na članak 30.

riječi: „25. i 26.“ zamjenjuju se riječima: „26. i 27.“, na članak 31. u stavku 1. riječ: „ovrhe“ zamjenjuje se riječju: „donošenja“, a u članku 34. tekstualno je izmijenjen stavak 2. (ranije stavak 3. koji je postao stavak 2. nakon što je prijašnji stavak 2. obrisano). Također su prihvaćeni prijedlozi da se članak 3. učini jasnijim, pa su u stavku 1. obrisane riječi „ako drukčije nije propisano ovim zakonom“, prihvaćen je prijedlog da se preciznije definiraju točke 3. i 12. i stavak 2. članka 3. i prihvaćena je primjedba da je dvojbeno da li se prijelaznim i završnim odredbama mogu brisati pojedine riječi drugih zakona, pa je članak 34. stavak 2. u prijelaznim i završnim odredbama obrisano. Sve izmjene su u učinjene u cilju jasnijeg i preciznijeg određenja i nomotehničkog poboljšanja teksta.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Nije prihvaćeno mišljenje kluba zastupnika SDP-a da iz prijedloga Zakona nije jasno koji će sud donositi odluku o oduzimanju imovinske koristi, jer da prijedlog određuje mjesno nadležan sud, ali ne određuje stvarno nadležan sud, pa će malo tko prisezati da je upravo on nadležan. To stoga što prijedlog Zakona jasno određuje da imovinsku korist oduzima sud pred kojim se vodi kazneni postupak (članak 5. stavak 3., a ako se ovaj ne može voditi (npr. iz razloga što je počinitelj kaznenog djela umro), onaj sud koji bi imao postupati u kaznenom postupku kad ne bi postojala takva procesna smetnja (članak 6. stavak 6.). Stvarnu nadležnost suda određuje zakon (Zakon o sudovima ili o kaznenom postupku), a Zakon o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom određuje jedino isključivu mjesnu nadležnost onog stvarno nadležnog suda koji je nadležan za vođenje kaznenog postupka. Taj sud je isključivo mjesno nadležan i za donošenja rješenja o privremenim mjerama ili o ovrsi, pa se radi o atrakciji mjesne nadležnosti u njegovu korist u slučajevima kad pravila drugih zakona (npr. Ovršnog zakona) predviđaju nadležnost nekog drugog mjesnog nadležnog suda. Dakle, sud koji je stvarno i mjesno nadležan po pravilima kaznenog postupka je isključivo mjesno nadležan i za vođenje postupka prema predmetnom Zakonu, odnosno za određivanje privremenih mjera s kojima se osigurava oduzimanje imovinske koristi te donošenja presuda s kojim se imovinska korist oduzima i rješenja o ovrsi. Prema tome, negativni sukob nadležnosti nije moguć.

U odnosu na članak 9. nije prihvaćen prijedlog kluba zastupnika SDP-a da se izrijekom isključi bankarska tajna, jer da sintagma „ako zakonom nije drukčije propisano“ nije dovoljna. Naime, tako propisuje i Zakon kreditnim institucijama („NN” 117/08, 74/09 i 153/09) u članku 169. stavku 3. točki 7. „(3) Obveza kreditne institucije na čuvanje bankovne tajne ne odnosi se na sljedeće slučajeve:.....7) ako je priopćavanje povjerljivih podataka nužno za prikupljanje i utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku i postupku koji mu prethodi, pod uvjetom da to pisano zatraži ili naloži nadležni sud. Sintagma „ako zakonom nije drukčije propisano“ znači da je moguće drukčije uređenje ovog pitanja u nekom drugom zakonu. Tako je npr. u članku 49. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta propisano da podatke koji predstavljaju bankarsku tajnu može tražiti i Ured.

U odnosu na članak 3. stavak 1. točku 12. nije prihvaćeno mišljenje kluba zastupnika HDZ-a da nije jasno radi li se o Uredu ili nekom drugom (kojem?) tijelu, s obzirom da se u recentnim legislativnim izmjenama predviđa spajanje Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom s nekim drugim tijelima koja također upravljaju državnom imovinom, pa ako posebnim zakonom bude određen pravni sljednik tog Ureda, pojam „Ured“ će se odnositi na tog pravnog sljednika. Ovo je bilo potrebno iz razloga da se ne mora donositi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i preršajem iz razloga što SDUUDI prestane postojati.

U odnosu na članak 15. stavak 1. nije prihvaćeno mišljenje kluba zastupnika HDZ-a da je rok od 2 godine predugačak za djela za koja se progon vrši po privatnoj tužbi (što znači da to nije djelo teškog kriminala, a nekome se 2 godine blokira imovina i stoji pred sudom po privatnoj tužbi). To stoga što se radi samo o najduljem roku trajanja privremene mjere. Sud će uvijek u konkretnom slučaju određivati rok, pa ga u takvim slučajevima može odrediti i u kraćem trajanju. Predlagatelj osiguranja može tražiti produljenje, a sud takav prijedlog ne mora prihvatiti. Protivnik osiguranja pak može tražiti ukidanje privremene mjere. Dodatno, privremene mjere i u parničnom postupku mogu biti dugotrajne, pa nema razloga da se najdulji rokovi skraćuju u postupku koji je povezan s kaznenim postupkom. I na kraju, ako bi privremena mjera bila neopravdana, privatni tužitelj, ako je on predlagatelj osiguranja, odgovara za štetu. po članku 17. stavku 2. prijedloga Zakona.

U odnosu na članak 31. stavak 2. nije prihvaćeno mišljenje kluba zastupnika HDZ-a da se radi o retroaktivnosti koja tu nije potrebna niti važna da bi se primijenila tkva a ustavna i zakonska iznimka. To stoga što se postupovni propis kakav je prijedlog Zakona, za razliku od materijalnog propisa, primjenjuje neposredno tj. primjenjuje se propis koji je na snazi u vrijeme kad se poduzima procesna radnja (effect immédiate). U pitanju nije retroaktivna primjena zakona, nego se on, prema ovoj odredbi, primjenjuje u predmetima u kojima relevantna odluka uopće nije donesena ili pravno ne postoji iz razloga što ju je ukinuo žalbeni sud. .

Također nisu prihvaćeni sljedeći prijedlozi i mišljenja iz pojedinačnih rasprava zastupnika: da je stavak 2. članka 1. nejasan, a to stoga što se drugi zakoni mogu odnositi na npr. strane sudske odluke; nije prihvaćen prijedlog da treba obrisati stavak 6. članka 1. s obzirom da određuje nešto što je vidljivo već iz samog naziva Zakona, a to stoga što bi u tom slučaju uvijek uz riječi „kazneni postupak“ ili „kazneno djelo“ ili tsl. trebalo dodavati odgovarajuće riječi za prekršaje, što bi opterećivalo tekst Zakona.

VI. TEKST ODREDABA VAŽEĆIH ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ILI PRESTAJU VAŽITI

Zakon o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine 76/2009 i 116/10), prestaju važiti sljedeće odredbe:

- članak 50. stavak 3.,
- članak 51. točke 3. i 5. – 7.,
- članak 52. stavak 1. i 3. druga rečenica, te stavak 4.,
- članak 53. stavak 3. i 4.,
- članak 54. stavak 2.,
- članak 55. stavak 1. točka 4. i stavak 2. - 5.,
- članak 56. stavak 1. točka 5. i stavak 5.,
- članak 57. stavak 6. i 7.,
- članak 58. te
- članak 60. stavak 1.

Članak 50.

(1) Odredbama ovoga dijela Zakona uređuje se postupak po kojemu Ured i sudovi prethodnim ili privremenim mjerama (mjere osiguranja) osiguravaju prisilno oduzimanje sredstava, prihoda ili imovine u vezi s kaznenim djelima iz članka 21. ovoga Zakona.

(2) Postupak prema stavku 1. ovoga članka nije kazneni postupak i u njemu se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona (»Narodne novine«, br. 57/96., 29/99., 173/03., 194/03., 151/04., 88/05. i 67/08.), ako odredbama ovoga Zakona nije što drugo propisano.

(3) Oduzimanje osiguranih sredstava, prihoda ili imovine iz stavka 1. ovoga članka izvršit će se prema odredbama za oduzimanje imovinske koristi u Zakonu o kaznenom postupku.

Članak 51.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovome dijelu Zakona znače:

1. »sredstvo« – svaki predmet uporabljen ili namijenjen uporabi, na bilo koji način, u cijelosti ili djelomice, pri počinjenju jednog ili više kaznenih djela ili predmet koji je rezultat kaznenog djela,
2. »prihod« – bilo kakvu imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom,
3. »imovina« – nekretnine, imovinska prava, novac te pokretne stvari,
4. »račun« – poslovni oblik prema kojem banka ili neka financijska ustanova obavlja promet novcem ili drugim platežnim sredstvom dopuštajući njegovo polaganje i podizanje za tuđi račun,
5. »predlagatelj« – Ured koji je pokrenuo postupak radi osiguranja sredstva, prihoda ili imovine,
6. »protivnik« – osobu protiv koje se sredstva, prihodi ili imovina osiguravaju u korist državnog proračuna,
7. »predlagatelj« i »protivnik« – u sudskom su postupku »stranke«.

Članak 52.

(1) Postupak osiguranja prisilnog oduzimanja sredstava, prihoda ili imovine iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona vodi, te rješenje o mjeri osiguranja prije započinjanja kaznenog postupka donosi sudac istrage suda iz članka 31. ovoga Zakona. Vijeće od troje sudaca istoga suda odlučuje o žalbi protiv njegovih rješenja.

(2) Za provedbu mjere osiguranja mjesno je nadležan sud koji bi bio mjesno nadležan za provedbu ovrhe.

(3) Nakon započinjanja kaznenog postupka za odlučivanje o produljenju roka na koji je mjera osiguranja bila određena nadležan je sud pred kojim se vodi kazneni postupak. Za odlučivanje u sporovima koji nastanu povodom ovrhe mjesno je nadležan sud provedbe mjere osiguranja.

(4) Ured može predložiti provedbu mjere osiguranja pred drugim stvarno i mjesno nadležnim sudom ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako postoje drugi važni razlozi.

Članak 53.

(1) Postupak prisilnog osiguranja oduzimanja sredstva, prihoda ili imovine iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona pokreće Ured po službenoj dužnosti. U postupku se pazi na čast i dostojanstvo protivnika, a javnost je isključena do pravomoćnosti odluke o mjeri osiguranja iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Postupak je hitan i može se pokrenuti prije kaznenog postupka.

(3) U postupku sud poduzima radnje na temelju podnesaka i drugih pisanih akata, održava ročište za donošenje rješenja o oduzimanju ili osiguranju te ostala ročišta kada smatra da je to svrhovito. Izostanak protivnika s ročišta nije smetnja za njegovo održavanje.

(4) Izvan ročišta sud će saslušati stranku kad to smatra potrebnim.

Članak 54.

(1) Prije podnošenja zahtjeva iz članka 56. stavka 1. ovoga Zakona Ured može od građana prikupljati potrebne podatke.

(2) Sporna vrijednost imovine utvrđuje se vještačenjem prema odredbama parničnog postupka o osiguranju dokaza.

(3) Fizička osoba koja drži isprave i dokaze o izvorima stjecanja osobnih dohodaka i prihoda po bilo kojoj osnovi mora ih predati Uredu ako je vjerojatno da bi se na temelju njih moglo identificirati, locirati i kvantificirati bilo koje sredstvo, prihod ili imovina ostvaren ili povezan s kaznenim djelima organiziranog kriminaliteta. Ako tako ne postupi, Ured će od suda zatražiti protiv nje izricanje mjere članka 268. Zakona o kaznenom postupku.

Članak 55.

(1) Sud će na prijedlog Ureda odrediti mjeru osiguranja prisilnog oduzimanja sredstava, prihoda ili imovine ostvarene kaznenim djelom ako utvrdi da:

1. postoje osnove sumnje da je fizička ili pravna osoba počinila kazneno djelo iz članka 21. ovoga Zakona,
2. postoje osnovi sumnje da su ukupna sredstva, prihodi i imovina te osobe stečeni kao imovinska korist od kaznenog djela,
3. vrijednost tih sredstava, prihoda ili imovine prelazi ukupnu svotu od 100.000,00 kuna i
4. postoje osnovi sumnje da će počinitelj kaznenog djela iz članka 21. ovoga Zakona prije započinjanja kaznenog postupka ili u njegovom tijeku onemogućiti ili znatno otežati oduzimanje sredstava, prihoda ili imovine primjenom mjere iz članka 82. stavka 2. KZ.

(2) Kao mjeru osiguranja iz stavka 1. ovoga članka sud može odrediti jednu ili više od mjera iz Ovršnog zakona, a osobito:

1. zabilježbu založnoga prava na nekretnini protivnika ili na pravu uknjiženom na nekretnini,
2. koju od mjera osiguranja pljenidbom nekretnina koje nisu upisane u zemljišne knjige, pljenidbom ili čuvanjem ili upravom nad pokretnim stvarima, novčane tražbine, primanja iz ugovora o radu ili službe te svih drugih imovinskih ili materijalnih prava kao i pljenidbu isprava o dionici i drugih vrijednosnih papira protivnika,
3. zabranu banci ili pravnoj osobi koja obavlja poslove platnoga prometa da protivniku ili trećoj osobi po njegovom nalogu, isplati s njegova računa novčani iznos za koji je određena mjera osiguranja. Taj iznos ne može se prenijeti s toga računa dok zabrana traje.

(3) Mjere osiguranja određuju se u korist Republike Hrvatske ili pravne osobe koju odredi ministar nadležan za pravosuđe.

(4) Bilo koja radnja koju protivnik poduzme protivno određenoj mjeri bez pravnog je učinka.

(5) Ukoliko postoji bojazan da se prisilno oduzimanje prihoda iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona ne bi moglo osigurati ili bi bilo povezano s nerazmjernim poteškoćama, sudac istrage će u nalogu banci izdati zabranu iz stavka 2. točke 3. ovoga članka. Zabrana stupa na snagu izdavanjem naloga i traje do donošenja rješenja o mjeri osiguranja prisilnog oduzimanja sredstava, prihoda ili imovine ostvarene kaznenim djelom iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 56.

(1) Zahtjev Ureda za pokretanje postupka iz članka 44. stavka 1. ovoga Zakona sadrži:

- 1) kratki činjenični opis kaznenog djela i njegov zakonski naziv,
- 2) podatke o fizičkoj ili pravnoj osobi u odnosu na koju se zahtjev podnosi,
- 3) opis sredstava, prihoda ili imovine koje ta fizička ili pravna osoba drži,

4) razloge za uvjerenje o postojanju očitog znatnog nerazmjera između vrijednosti sredstava, prihoda i imovine kojima ta fizička ili pravna osoba raspolaže i vrijednosti nadležnim državnim tijelima prijavljenih osobnih dohodaka i drugih primanja,

5) razloge za sumnju da će protivnik osiguranja onemogućiti ili znatno otežati oduzimanje imovine, sredstava ili prihoda primjenom mjere iz članka 82. stavka 2. KZ.

(2) Sud će u rješenju o određivanju mjere osiguranja odrediti da se mjera osiguranja odnosi i na dio protivnikovih sredstava, prihoda ili imovine za koji predlagatelj učini vjerojatnim da se po bilo kojem pravnom temelju nalaze kod protivnikovog bračnog ili izvanbračnog druga, rođaka u uspravnoj lozi, rođaka u pobočnoj lozi do trećeg stupnja zaključno te srodnika po tazbini do drugog stupnja zaključno i posvojenika i posvojitelja.

(3) Sud će u rješenju o određivanju mjere osiguranja odrediti da se mjera osiguranja odnosi i na dio protivnikovih sredstava, prihoda i imovine za koji predlagatelj učini vjerojatnim da se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod druge fizičke ili pravne osobe, osim ako odredi da ima mjesta primjeni pravila o zaštiti poštenog stjecatelja.

(4) Mjeru osiguranja iz članka 55. ovoga Zakona sud određuje odmah, a najkasnije dvanaest sati nakon primitka zahtjeva predlagatelja. U rješenju kojim se određuje mjera osiguranja sud će označiti vrijednost sredstva odnosno iznos prihoda ili koristi ostvarene kaznenim djelom i vrijeme za koje se ona određuje.

(5) Rješenje ostaje na snazi najdulje do proteka dvadeset i prvog dana nakon njegova donošenja, do odluke o žalbi ili do donošenja odluke kaznenog suda o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom.

(6) Obrazloženo rješenje o određivanju mjere osiguranja sud će dostaviti protivniku, banci i drugim osobama koje se bave platnim prometom te po potrebi i drugim državnim tijelima.

(7) Danom otvaranja stečajnog postupka nad protivnikom osiguranja vrijednost sredstva ili iznos prihoda ili koristi ostvarene kaznenim djelom određene rješenjem iz stavka 2. ovoga članka smatra se dospjelim iznosom na kojem postoji pravo razlučnog namirenja.

Članak 57.

(1) Najkasnije do proteka roka iz članka 56. stavka 4. ovoga Zakona sud će održati ročište za potvrdu donesenog rješenja. Nedolazak protivnika ne sprječava održanje ročišta.

(2) Nakon saslušanja stranaka, sud će ukinuti ili potvrditi rješenje o mjeri osiguranja.

(3) Sud će ukinuti mjeru osiguranja ako:

1. protivnik učini vjerojatnim da vrijednost sredstava, prihoda ili imovine iz članka 55. stavka 1. točke 3. ne prelazi 100.000,00 kuna,

2. protivnik vjerodostojnim ispravama učini vjerojatnim zakonito podrijetlo svojih izvora sredstava, prihoda ili imovine,

3. protivnik učini vjerojatnim da ne postoji opasnost da će onemogućiti ili znatno otežati oduzimanje imovine, sredstava ili prihoda.

(4) Ako protivnik osiguranja vjerodostojnim ispravama učini vjerojatnim zakonito porijeklo samo dijela svojih izvora sredstava, prihoda ili imovine, sud će ukinuti mjeru osiguranja u odnosu na taj dio sredstava, prihoda ili imovine.

(5) Ako potvrdi rješenje, sud će za rok od šest mjeseci produljiti vrijeme za koje je mjera osiguranja određena, vodeći računa o težini kaznenog djela, opasnosti da bi se bez mjere osiguranja onemogućilo ili znatno otežalo oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom te imovinskim prilikama protivnika kao i osoba koje je on po zakonu dužan uzdržavati.

(6) Ukupno trajanje produljenja ne može iznositi više od godinu dana.

(7) Ako do proteka roka iz članka 51. stavka 4. ovoga Zakona bude pokrenut kazneni postupak, sud će o održavanju ročišta obavijestiti oštećenika i u pozivu ga upoznati s pravom podnošenja imovinskopravnog zahtjeva. Oštećeni može na ročištu predložiti određivanje privremene mjere osiguranja tog zahtjeva prema odredbama koje vrijede za ovršni postupak.

Članak 58.

Protiv rješenja iz članka 56. stavka 2. i članka 57. stavka 2. ovoga Zakona stranke se mogu žaliti u roku od tri dana od donošenja. Ako povodom žalbe protivnika protiv rješenja o mjeri osiguranja iz članka 55. ovoga Zakona sud to rješenje ukine, može izdati nalog pravnoj osobi koja obavlja poslove platnoga prometa da protivniku ili trećoj osobi na temelju naloga protivnika, uskrati s računa isplatu novčanog iznosa za koji je određena privremena mjera.

Članak 60.

(1) Sudac će na prijedlog protivnika ukinuti mjere osiguranja ako kazneni postupak protiv protivnika nije pokrenut odnosno započet najkasnije do proteka godine dana od donošenja rješenja o njezinom određivanju.

(2) Rješenje o ukidanju mjere dostavit će se po službenoj dužnosti osobama iz članka 51. točke 7. ovoga Zakona.

(3) Protivnik može u takvom slučaju od predlagatelja zatražiti naknadu štete prema općim propisima.